

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Октобар 2019.

Београд, новембар 2019.

Садржај:

Уводна напомена	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања синдиката	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички исказана инфлациона очекивања становништва	6
Описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Испос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, а од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена у средњем року, тј. за две године унапред.

Резиме

Инфлациона очекивања представника свих сектора, осим становништва, и у октобру су наставила да се крећу унутар граница циља Народне банке Србије ($3 \pm 1,5\%$).

Након четири узастопна месеца у којима су бележила пад, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у октобру су остала непромењена у односу на претходну анкету и износе 2,0%. Истовремено, очекивања привредника нижа су него у септембру и износе 1,6%. Краткорочна очекивања представника синдиката и становништва остала су непромењена, на нивоу од 3,0% и 5,0%, респективно.

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора наставила су да се крећу око нивоа од 2,5%, колико су и износила у октобру, док су очекивања привредника додатно снижена, на 1,9% (септембар 2,2%). За октобар 2021. године представници синдиката очекују инфлацију на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%), а становништво на нивоу од 5,0%.

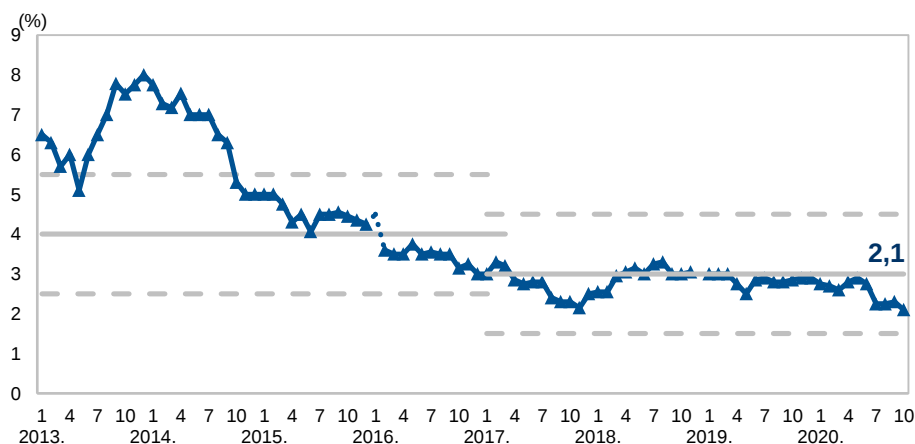
Усиђреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Четири месеца заредом, од маја до септембра, инфлациона очекивања финансијског сектора за годину дана унапред бележила су пад, да би у октобру, према резултатима анкете агенције Ипсос, остала непромењена, на нивоу од 2,0%. Такво кретање инфлационих очекивања делом се може повезати и са успоравањем међугодишње инфлације током претходних месеци. Према резултатима новембарске анкете агенције Блумберг, финансијски сектор за новембар 2020. године очекује инфлацију од 2,1%, што је близу вредности из претходне анкете (2,2%).

Вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ у октобру је снижена на 2,1%.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у претходна три месеца кретала су се око нивоа од 2,5%, колико су и износила у октобру. Од увођења овог питања у анкету (март 2014. године), средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора крећу се у границама циља.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

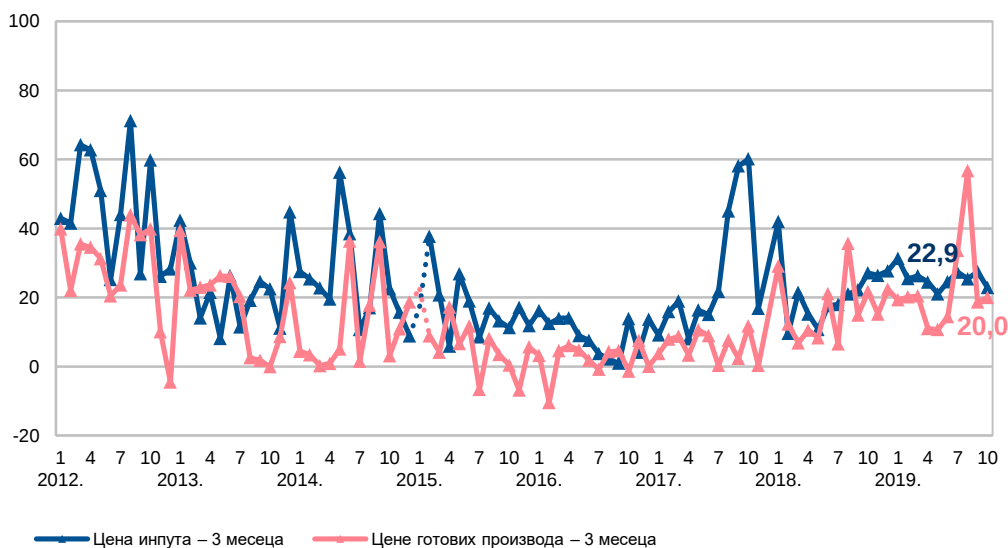
Инфлациона очекивања привреде

Инфлациона очекивања представника привреде за годину дана унапред смањена су са 1,8% у септембру на 1,6% у октобру. То је нова најнижа вредност очекивања привреде у периоду у којем се спроводе анкете (почетак 2009. године).

За октобар 2021. привредници очекују инфлацију од 1,9%, што је, такође, ниже него у претходној анкети (септембар 2,2%).

Највећи део привредника не очекује промене цена инпута ни за три месеца унапред (3/4 испитаника), ни и за годину дана унапред (2/3 испитаника). Истовремено, расте учешће привредника који очекују раст цена сопствених производа/услуга у наредна три месеца.

Графикон 2. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

Инфлациона очекивања синдиката

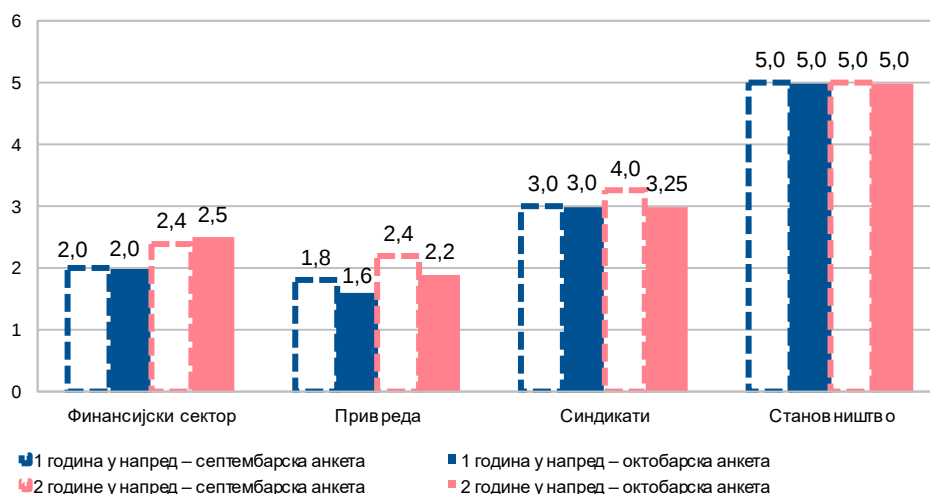
Представници синдиката очекују инфлацију на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%) и у кратком и средњем року.

Инфлациона очекивања становништва

Нумерички исказана инфлациона очекивања становништва

Резултати октобарске анкете агенције Ипсос показују да и краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања становништва износе 5,0%, што су непромењене вредности у последња четири месеца.

Графикон 3. Очекивана међугодишња инфлација за једну и две године унапред

Извор: Ипсос.

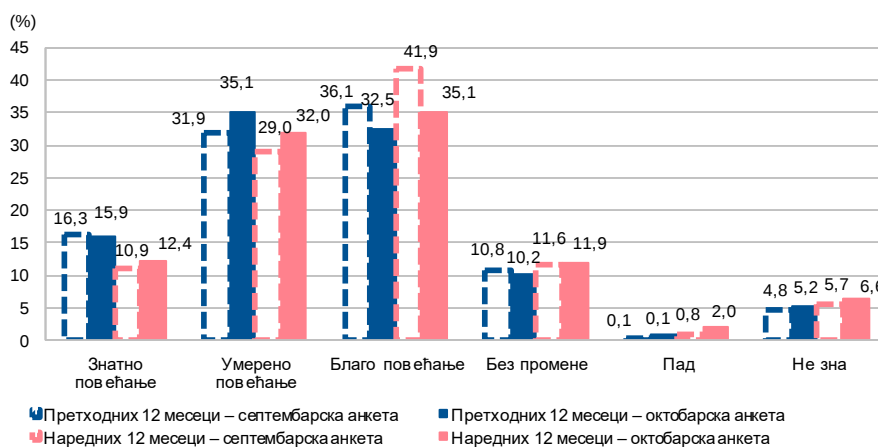
Описно исказана инфлациона очекивања становништва

Према резултатима описне (квалитативне) анкете, највећи број анкетираних грађана (67,2%) и даље очекује умерено или благо повећање цена у наредној години дана.

Смањен је удео испитаника који сматрају да ће се цене благо повећати у наредној години дана, а истовремено је повећан удео оних који сматрају да ће се цене умерено повећати.

Такво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

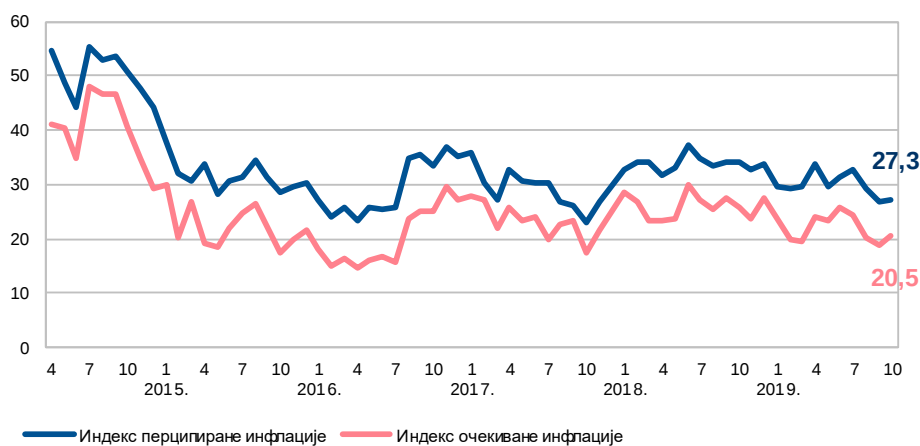

Извор: Ипсос.

У односу на претходну анкету благо је повећан НП испитаника међу становништвом који очекују поскупљење прехранбених производа. Истовремено, у односу на септембарску анкету благо је смањен НП испитаника који очекују поскупљење месечних рачуна и одеће и обуће.

Становништво очекује да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних дванаест месеци не очекује да ће се то наставити у наредних дванаест месеци.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf).